

Linda Nielsen: 10 prekvapujúcich zistení o striedavej starostlivosti po rozvode/rozchode rodičov

Kategória: Manželstvo, rozvod a rozchod, starostlivosť o deti, rodinný život

Aké je najvýhodnejšie rodinné usporiadanie pre deti po tom, ako sa rodičia rozišli alebo rozviedli? Sú na tom lepšie deti žijúce primárne alebo výhradne s jedným rodičom vo výlučnej starostlivosti (VOS) a s druhým rodičom trávajú rôzne časové obdobia? Alebo sú výsledky detí lepšie, keď žijú s každým rodičom najmenej 35% času v striedavej starostlivosti (SOS)? Okrem toho, je SOS prínosom, keď je medzi rodičmi vysoký, pretrvávajúci konflikt? Nie je SOS v skutočnosti len pre tých, ktorí sa na nej dohodnú a vhodná len pre vybranú skupinu rodičov - tých s vyššími príjmami, nižšími konfliktmi a kooperatívnymi vzťahmi, ktorí sa od začiatku spoločne a dobrovoľne dohodli striedať sa v starostlivosti?

Aby som zodpovedala tieto otázky, **preskúmala som 54 štúdií, ktoré porovnávali výsledky detí v usporiadaniach so striedavou (SOS) a výlučnou starostlivosťou (VOS) nezávisle od rodinných príjmov a rodičovských konfliktov.** V ďalšom prehľade, nedávno spracovanom, som preskúmala všetky štúdie, ktoré porovnávali úroveň konfliktov a kvalitu vzájomných vzťahov rodičov medzi dvoma skupinami rodičov. Z môjho výskumu vyplynulo desať zistení, z ktorých mnohé vyvracajú všeobecne prijaté presvedčenia, ktoré môžu viesť k rozhodnutiam o starostlivosti, ktoré často nie sú v najlepšom záujme detí.

1. V 54 štúdiách - neboli v nich zastúpené situácie, keď deti potrebovali ochranu pred zneužívajúcim alebo zanedbávajúcim rodičom ešte pred rozchodom rodičov - **deti v striedavej starostlivosti mali lepšie výsledky ako deti v starostlivosti jedného rodiča.** Medzi porovnávané charakteristiky týkajúce sa blaha detí patrí: akademický úspech, emocionálne zdravie (úzkosť, depresia, sebaúcta, spokojnosť so životom), problémy so správaním (delikvencia, zlé správanie v škole, šikanovanie, drogy, alkohol, fajčenie) a vzťahy s rodičmi, širšou rodinou a starými rodičmi.

2. **Dojčatá a batolátá v SOS nemajú horšie výsledky ako vo VOS. Striedanie s prenocovaním u oboch rodičov neoslabuje väzby malých detí so žiadnym z rodičov.**

3. **Keď sa zohľadnila úroveň rodičovského konfliktu, deti v SOS mali stále lepšie výsledky vo viacerých oblastiach týkajúcich sa ich blaha. Vysoký konflikt neprevýšil výhody spojené so striedavou starostlivosťou, takže lepšie výsledky detí v SOS nemožno pripísať nižším rodičovským konfliktom.**

4. Dokonca aj vtedy, keď boli zohľadnené rodinné príjmy, deti v SOS mali stále lepšie výsledky. Okrem toho rodičia detí v SOS neboli výrazne bohatší ako rodičia detí vo VOS.

5. Rodičia detí v SOS vo všeobecnosti nemali lepšie vzájomné vzťahy alebo výrazne menej konfliktov než rodičia detí vo VOS. **Prínosy spojené so SOS nemožno pripísať lepšej spolupráci alebo nižšiemu konfliktu.**

6. **Väčšina rodičov detí v SOS sa na začiatku nezhodla vzájomne alebo dobrovoľne na SOS.** Vo väčšine prípadov jeden z rodičov spočiatku odporoval tomuto usporiadaniu a bolo schválené v dôsledku právnych rokovaní, mediácie alebo rozhodnutiami súdov. Napriek tomu v týchto štúdiách mali deti v SOS stále lepšie výsledky ako deti vo VOS.

7. Keď sú deti vystavené vysokým, pretrvávajúcim konfliktom medzi rodičmi, vrátane fyzických konfliktov, nemajú horšie výsledky v SOS ako vo VOS. Zapojenie do vysokého, pretrvávajúceho konfliktu nie je viac škodlivé pre deti v SOS ako pre deti vo VOS.

8. **Zachovanie pevných vzťahov s oboma rodičmi žijúcimi u detí v SOS sa javí ako kompenzácia škôd z vysokých rodičovských konfliktov a slabej spolupráce rodičov.** Hoci SOS neodstráni negatívny vplyv toho, že dieťa sa ocitne často v strede vysokého, pretrvávajúceho konfliktu medzi rozvedenými rodičmi, zdá sa, že znižuje stres, úzkosť a depresiu detí.

9. Rodičia detí v SOS majú častejšie oddelené, vzdialené a "paralelné" rodičovské vzťahy, ako spolupracujúce vzťahy, v ktorých by úzko spolupracovali, často komunikovali, pravidelne spolupracovali, koordinovali domáce pravidlá a rutiny alebo skúšali rovnaký rodičovský štýl.

10. Žiadna štúdia nepreukázala, že deti, ktorých rodičia majú vysoký právny konflikt alebo ktorí spor o starostlivosť preniesli na súd, majú horšie výsledky ako deti, ktorých rodičia majú nižší právny konflikt a žiadne pojednávania o starostlivosti.

Tieto zistenia vyvracajú množstvo populárnych mýtov o striedavej starostlivosti. Jedným z mnohých príkladov je štúdia z University of Virginia z roku 2013, ktorá bola uverejnená v desiatkach médií po celom svete pod hrozivými titulkami, ako napríklad: "Prenocovania bez mamičky oslabujú puto s dieťaťom." V oficiálnej tlačovej správe vedci uviedli, že ich štúdia by mala naviesť sudcov k rozhodnutiam o starostlivosti o deti mladším ako štyri roky. V skutočnosti však štúdiu v žiadnom prípade nie je možné uplatniť na všeobecnú populáciu. Účastníci boli chudobní, slabo vzdelaní rodičia nie bielej pleti, ktorí nikdy neboli zosobášení alebo nežili spolu, s vysokou mierou uväznenia, užívania drog, násilia a mali deti s viacerými partnermi. Navyše, neexistovali žiadne jasné vzťahy medzi prenocovaním a pripútaním detí k matkám.

Môj prehľad 54 štúdií o striedavej starostlivosti zistil, že nezávisle od rodičovských konfliktov a rodinných príjmov, deti v rodinách so striedavou starostlivosťou - s výnimkou prípadov, keď deti potrebujú ochranu pred zneužívajúcim alebo zanedbávajúcim rodičom - majú lepšie výsledky v rôznych charakteristikách ako deti vo výlučnej starostlivosti jedného rodiča. Toto poznanie a jeho pochopenie nám umožňuje rozložiť niektoré mýty okolo striedavej starostlivosti, aby sme mohli lepšie napĺňať záujmy miliónov detí, ktorých rodičia už nežijú spolu.

Dr. Linda Nielsenová je profesorkou Psychológie adolescentov a vzdelávania na Univerzite Wake Forest. Napísala množstvo článkov o výskumoch v oblasti striedavej starostlivosti a je často vyzvaná, aby poskytovala výskumy legislatívnym výborom a odborníkom z rodinných súdov. Pre kópie jej článkov o výskumoch kontaktujte nielsen@wfu.edu.

Preložil: Striedavá starostlivosť o deti, slovensko-česká spoločnosť, www.striedavka.sk, striedavka@striedavka.sk, +421 905 788 999